

**Πρόταση δημιουργίας Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία
«Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας» (Ε.Λ.ΙΔ.Ε.Κ.) ή
«Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Έρευνας και Καινοτομίας» (Ε.Αν.Αρ.Ε.Κ.)**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2025

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Προτείνεται η μετεξέλιξη του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας σε **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Έρευνας και Καινοτομίας**. Η νέα Αρχή θα διαθέτει **πενταετή διοίκηση** οριζόμενη από τη **Βουλή** με αυξημένη πλειοψηφία, αυτοτελή προϋπολογισμό και κοινοβουλευτικό/δικαστικό έλεγχο, ώστε να διασφαλίζονται συνέχεια, διαφάνεια και ανεξαρτησία από κυβερνητικές μεταβολές. Θα **προκηρύσσει**, θα **αξιολογεί** και θα **επιβλέπει ερευνητικές χρηματοδοτήσεις**, θα τηρεί διεθνές μητρώο αξιολογητών και θα καθορίζει **προτεραιότητες βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας**. Η δομή της βασίζεται σε τρία επίπεδα: **Συμβουλευτική Επιτροπή** (15 μέλη από Ελλάδα και εξωτερικό), **Επιστημονικό Συμβούλιο** με Τομεακά Συμβούλια (Υγείας & Ζωής, Περιβάλλοντος/Αγροδιατροφής, Μηχανικής, Υπολογιστών/TN, Φυσικών Επιστημών, Ανθρωπιστικών/Κοινωνικών/Οικονομικών) και **Εκτελεστικό Συμβούλιο** (εκτελεστικός διευθυντής, οικονομικός διευθυντής κ.ά.) και επαρκές διοικητικό και τεχνικό προσωπικό.

Πυρήνας χρηματοδότησης, θέσεις εργασίας και συνολικό δημοσιονομικό αποτύπωμα

Μετά τη σταδιακή ανάπτυξη 5 ετών, στην **πλήρη ωρίμανση**, ο ετήσιος εθνικός προϋπολογισμός για άμεσες ερευνητικές χρηματοδοτήσεις ανέρχεται σε €114.400.000 και κατανέμεται ως εξής:

- **€18.000.000/έτος για 300 ομάδες νέων ερευνητών** (60 νέες επιχορηγήσεις ετησίως, 5ετούς διάρκειας, €60.000/έτος έκαστη). Κάθε επιχορήγηση καλύπτει 1 μεταδιδάκτορα, 1 υποψήφιο διδάκτορα και αναλώσιμα.
- **€60.000.000/έτος για 500 ομάδες καταξιωμένων ερευνητών** (100 νέες επιχορηγήσεις ετησίως, 5ετούς διάρκειας, €120.000/έτος έκαστη). Κάθε επιχορήγηση καλύπτει 2 μεταδιδάκτορες + 2 υποψήφιους διδάκτορες και αναλώσιμα.
- **€10.000.000/έτος για ερευνητικό εξοπλισμό** (εργαστηριακός και κοινές υποδομές/core facilities).

Πέραν των €88 εκ. για άμεση έρευνα, προβλέπονται δύο **πάγια υποστηρικτικά κονδύλια** (ποσοστό επί των άμεσων χρηματοδοτήσεων):

- **15% (€13,2 εκ./έτος)** προς ΕΛΚΕ/Γραφεία Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης στα ΑΕΙ/ΕΚ, για ομαλή διαχείριση των έργων.
- **15% (€13,2 εκ./έτος)** για λειτουργικό κόστος της Αρχής, περιλαμβανομένης της αποζημίωσης αξιολογητών.

Έτσι, το σύνολο ανέρχεται σε **€114,4 εκ./έτος (περίπου 0,05% του ΑΕΠ 2024)**, με διασφάλιση λειτουργικής επάρκειας, διαχειριστικής ποιότητας και υψηλού επιπέδου αξιολόγησης. Από τις δύο κύριες κατηγορίες επιχορηγήσεων **προκύπτουν περίπου 2.600 έμμισθες θέσεις νέων επιστημόνων/έτος** με άμεσο μισθολογικό αντίκτυπο και ισχυρό στοιχείο εκπαίδευσης/κατάρτισης (PhD, postdoc), που **ενισχύει τη δεξαμενή ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας** και περιορίζει το brain drain.

Ροή προκηρύξεων και αξιολόγηση

Η ετήσια πρόσκληση δημοσιεύεται στις 15 Οκτωβρίου, με καταληκτική υποβολής στις 15 Μαρτίου. Η αξιολόγηση γίνεται από ξένους αξιολογητές, με αυστηρούς κανόνες σύγκρουσης συμφερόντων (συνδημοσιεύσεις, κοινές αιτήσεις, σχέσεις εποπτείας, φορείς απασχόλησης κ.λπ.). Κάθε αξιολογητής λαμβάνει έως 5 προτάσεις, αποζημιώνεται, και οι κορυφαίες προτάσεις (άνω 40%) συζητούνται σε Ομάδες Αξιολόγησης που διαμορφώνουν την τελική κατάταξη. Η τελική απόφαση εγκρίνεται από μικτό συμβούλιο (Επιστημονικό, Συμβουλευτικό, Εκτελεστικό).

Εποπτεία εκτέλεσης και αξιοκρατική συνέχεια

Κάθε έργο υποβάλλει **εκθέσεις προόδου** στο **2ο** και **4ο έτος** και **τελική έκθεση** στο **5ο έτος**. Η βαθμολόγηση συνδυάζει επιστημονική (70%) και διαχειριστική (30%) αξιολόγηση, με επιτρεπτή ανακατανομή δαπανών ±25%. Η τελική βαθμολογία καθορίζει επιλεξιμότητα για ανανέωση: έργα με ≥7 μπορούν να επανυποβάλουν, διασφαλίζοντας αριστεία με συνέχεια.

Μακροπρόθεσμο όφελος

Πέρα από την άμεση δημιουργία ~2.600 μισθωτών θέσεων και την ετήσια στήριξη 800 ερευνητικών ομάδων, η σταθερή, αξιοκρατική χρηματοδότηση δημιουργεί **μοχλό καινοτομίας** (πατέντες, spin-offs, μεταφορά τεχνολογίας), **αναβαθμίζει υποδομές**, και **ενισχύει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα**. Η θεσμική ανεξαρτησία, ο προβλέψιμος κύκλος προκηρύξεων και η ποιοτική αξιολόγηση αποτελούν το αναγκαίο πλαίσιο ώστε η δημόσια επένδυση των €114,4 εκ./έτος να μετατρέπεται συστηματικά σε δουλειές, γνώση και ανάπτυξη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα πρόταση προτείνεται η μετεξέλιξη του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας σε Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Έρευνας και Καινοτομίας, με σκοπό τη συγκρότηση ενός ενιαίου, διαφανούς και αξιοκρατικού μηχανισμού διαχείρισης της ερευνητικής πολιτικής της χώρας. Η νέα Αρχή θα διοικείται από το Εκτελεστικό Συμβούλιο πενταετούς θητείας διοριζόμενο από τη Βουλή των Ελλήνων με αυξημένη πλειοψηφία, θα διαθέτει αυτοτελή προϋπολογισμό και θα υπόκειται σε κοινοβουλευτικό και δικαστικό έλεγχο. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η συνέχεια της δράσης της, η ανεξαρτησία από πολιτικές μεταβολές και η λογοδοσία προς τα συνταγματικά θεσμικά όργανα.

Στις αρμοδιότητες της Αρχής εντάσσονται:

- Η προκήρυξη, αξιολόγηση και εποπτεία των ερευνητικών προγραμμάτων
- Η κατανομή των διαθέσιμων πόρων με αντικειμενικά και διεθνώς αναγνωρισμένα κριτήρια
- Η συνεισφορά στη χάραξη εθνικής στρατηγικής έρευνας, σε συνεργασία με τη Βουλή των Ελλήνων και την κυβέρνηση
- Ο καθορισμός επιστημονικών προτεραιοτήτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας με βάση τις ανάγκες της κοινωνίας και τις διεθνείς εξελίξεις
- Η διατήρηση μητρώου αξιολογητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό

Με την εποπτεία αυτών των ζητημάτων από την προτεινόμενη Ανεξάρτητη Αρχή αίρεται ο κατακερματισμός, μειώνεται η γραφειοκρατία και ενισχύεται η αποτελεσματικότητα του ερευνητικού έργου.

Η προτεινόμενη θεσμική μεταρρύθμιση στηρίζεται σε πρακτικές που εφαρμόζουν διεθνώς επιτυχημένοι οργανισμοί, όπως το European Research Council της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα National Institutes of Health και το National Science Foundation των ΗΠΑ, το UK Research and Innovation (UKRI) της Μεγάλης Βρετανίας, τα Canadian Institutes of Health Research του Καναδά, το Science Foundation Ireland, το Israel Science Foundation, το Foundation for Science and Technology της Πορτογαλίας, τα FWO και F.R.S.-FNRS του Βελγίου και το Estonian Research Council. Αυτοί οι οργανισμοί, έχοντας εξασφαλισμένο και ανεξάρτητο από πολιτικές μεταβολές τρόπο λειτουργίας, συνέβαλαν καθοριστικά στην ενίσχυση της επιστημονικής αριστείας και στην οικονομική πρόοδο των χωρών τους. Η Ελλάδα διαθέτει υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό, εντός και εκτός συνόρων, το οποίο χρειάζεται να υποστηριχθεί από θεσμικά εχέγγυα διαφάνειας, αξιοκρατίας και συνέχειας ώστε να αποδώσει στη χώρα ανάλογα με την επιστημονική αξία του.

Η μετεξέλιξη του υπάρχοντος ΕΛΙΔΕΚ σε Ανεξάρτητη Αρχή αποτελεί αναγκαία θεσμική τομή που θα αποδεσμεύσει τον οργανισμό από το πλαίσιο λειτουργίας ενός Υπουργείου. Αυτή η αλλαγή θα μετατρέψει την επιστημονική έρευνα σε εθνική δράση βιώσιμης ανάπτυξης, κοινωνικής προόδου και διεθνούς ανταγωνιστικότητας, βοηθώντας τη χώρα να πρωταγωνιστήσει στη νέα εποχή της γνώσης και της καινοτομίας

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Για τη δομή και στελέχωση προτείνεται ένα υβριδικό πρότυπο της δομής του ΕΛΙΔΕΚ και του ΕΣΕΤΕΚ. Κάθε επιμέρους όργανο υποστηρίζεται από επαρκές διοικητικό και τεχνικό προσωπικό.

- Συμβουλευτική Επιτροπή

Έχει την ευθύνη προτάσεων των ερευνητικών θεματικών προτεραιοτήτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας με βάση τις ανάγκες της χώρας και τις διεθνείς τάσεις.

Αποτελείται από 15 μέλη από την Ελλάδα και το εξωτερικό τα οποία επιλέγονται από τη Βουλή των Ελλήνων με κριτήρια αριστείας και ευρεία αντιπροσώπευση επιστημονικών ειδικοτήτων. Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής εκλέγουν τον/την επικεφαλής κατά πλειοψηφία.

- Επιστημονικό Συμβούλιο με επιμέρους Τομεακά Συμβούλια

Το Επιστημονικό Συμβούλιο, το οποίο επιλέγεται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή, έχει την ευθύνη:

1. Συντονισμού της διαδικασίας πρόσκλησης και υποβολής αιτήσεων για χρηματοδότηση
2. Συντονισμού της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων με τον ορισμό των Ομάδων Αξιολόγησης των ερευνητικών προτάσεων για χρηματοδότηση, από τις οποίες εξαιρούνται οι ίδιοι
3. Επίβλεψης της εκτέλεσης των χρηματοδοτημένων προτάσεων
4. Κατάρτισης διεθνούς μητρώου αξιολογητών ερευνητικών προτάσεων

Το Επιστημονικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους επικεφαλής των παρακάτω 15μελών Τομεακών Συμβουλίων, οι οποίοι προεδρεύουν του Επιστημονικού Συμβουλίου εκ περιτροπής:

1. Επιστημών Υγείας και Ζωής
2. Επιστημών Περιβάλλοντος, Αγροτικής και Ζωικής Παραγωγής
3. Μηχανικής και Εφαρμοσμένων Επιστημών
4. Επιστήμης Υπολογιστών και Τεχνητής Νοημοσύνης
5. Φυσικών Επιστημών¹
6. Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών

- Εκτελεστικό Συμβούλιο

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή και τον αναπληρωτή του, τον Οικονομικό Διευθυντή, τον επικεφαλής της Συμβουλευτικής Επιτροπής (βλ. παραπάνω) και τον επικεφαλής του Επιστημονικού Συμβουλίου (βλ. παραπάνω). Το Εκτελεστικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη διαφανούς λειτουργίας και οικονομικής διαχείρισης του Οργανισμού.

- Διοικητικό προσωπικό

- Τεχνικό προσωπικό

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Η Ανεξάρτητη Αρχή συντονίζει τις προσκλήσεις, την αξιολόγηση και την επίβλεψη ερευνητικών χρηματοδοτήσεων. Η επίβλεψη θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της πρόοδου παραγωγής έργου σε σύγκριση με την αρχική πρόταση και το αποτέλεσμα θα λαμβάνεται υπόψιν για μελλοντικές αιτήσεις της ίδιας ερευνητικής ομάδας. Οι χρηματοδοτήσεις μπορούν να προέρχονται από τις παρακάτω πηγές:

- Χρηματοδοτήσεις/επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Τακτικός Προϋπολογισμός και Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων).
- Χρηματοδοτήσεις από οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους διεθνείς οργανισμούς.
- Δωρεές, χορηγίες και εισφορές φυσικών ή νομικών προσώπων, του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, και κοινωφελή ιδρύματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό που διατίθενται για ερευνητικά προγράμματα.

Στην αρχή της 5ετούς θητείας της διοίκησης της Ανεξάρτητης Αρχής, η Βουλή των Ελλήνων ορίζει το ελάχιστο ποσό/έτος που θα διατεθεί για τη λειτουργία της ανεξάρτητης αρχής και για τις ερευνητικές χρηματοδοτήσεις.

ΔΙΑΘΕΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η δημόσια πρόσκληση υποβολής ερευνητικών προτάσεων γίνεται τη **15^η Οκτωβρίου** κάθε έτους ή την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά από αυτή. Ως **καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων** για χρηματοδότηση προτείνεται η **15^η Μαρτίου του επόμενου έτους** ή η πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά.

Προτείνονται οι ακόλουθες κατηγορίες χρηματοδοτήσεων (εφόσον το ποσό κρίνεται υπερβολικά μεγάλο για κάποιες επιστημονικές ειδικότητες, υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας περισσότερων χρηματοδοτήσεων με λιγότερα χρήματα ανά ερευνητή) :

1. Νέοι Ερευνητές (Βαθμίδα Επίκουρου Καθηγητή ως και 5 χρόνια μετά την πρόσληψη)

Στάδιο ανάπτυξης: 60 νέες επιχορηγήσεις/έτος για 5 έτη

Προτεινόμενο ποσό επιχορήγησης ανά ερευνητή: **€60.000/έτος** (για κάλυψη 1 μεταδιδακτορικού ερευνητή, 1 διδακτορικού φοιτητή και αναλωσίμων)

Έτος 1: 60 νέες επιχορηγήσεις (ετήσια δαπάνη: €3,6 εκ.)

Έτος 2: 60 νέες επιχορηγήσεις + 60 από το Έτος 1 (ετήσια δαπάνη: €7,2 εκ.)

Έτος 3: 60 νέες επιχορηγήσεις + 120 από τα Έτη 1–2 (ετήσια δαπάνη: €10,8 εκ.)

Έτος 4: 60 νέες επιχορηγήσεις + 180 από τα Έτη 1–3 (ετήσια δαπάνη: €14,4 εκ.)

Έτος 5: 60 νέες επιχορηγήσεις + 240 από τα Έτη 1–4 (ετήσια δαπάνη: €18 εκ.)

Σύνολο: 15 blocks των 60 επιχορηγήσεων/block που θα καλύψουν 300 νέους ερευνητές
 $60 \times €60.000 \times 15 = €54.000.000$ (διαμοιρασμένα σε διάστημα 5 ετών)

Στάδιο πλήρους εξέλιξης: Μετά την παρέλευση **5 ετών**, προβλέπεται συνέχισή του με **ετήσια δαπάνη για 300 επιχορηγήσεις/έτος** (240 επιχορηγήσεις που συνεχίζουν από τα προηγούμενα 4 έτη και 60 νέες προτάσεις) = **€18.000.000/έτος**

Νέος ερευνητής, του οποίου η αίτηση για χρηματοδότηση εγκρίνεται, μπορεί να υποβάλλει **νέα αίτηση** (σε **διαφορετικό επιστημονικό θέμα**) το νωρίτερο **3 χρόνια μετά την έναρξη** της χρηματοδότησης. Οι χρηματοδοτήσεις για νέους ερευνητές **δεν είναι ανανεώσιμες**. Μετά την **πάροδο 5 ετών από την αρχική πρόσληψη**, ο νέος ερευνητής **μπορεί να υποβάλλει πρόταση για νέα χρηματοδότηση μόνο στην κατηγορία των καταξιωμένων ερευνητών**. Αν έχει τρέχουσα χρηματοδότηση η διάρκεια της οποίας ολοκληρώνεται μετά την πάροδο 5 ετών από την αρχική πρόσληψη, υπάρχει η δυνατότητα διατήρησής της μέχρι τη λήξη της. Η κατοχή ταυτόχρονης χρηματοδότησης νέου ερευνητή και καταξιωμένου ερευνητή από το ίδιο πρόσωπο είναι αδύνατη.

2. Καταξιωμένοι Ερευνητές (Αναπληρωτές Καθηγητές, Πρωτοβάθμιοι Καθηγητές και Επίκουροι Καθηγητές με θητεία μεγαλύτερη των 5 ετών μετά την πρόσληψη)

Στάδιο ανάπτυξης: 100 νέες επιχορηγήσεις/έτος για 5 έτη

Προτεινόμενο ποσό επιχορήγησης ανά ερευνητή: **€120.000/έτος** (για κάλυψη 2 μεταδιδακτορικών ερευνητών, 2 διδακτορικών φοιτητών και αναλωσίμων)

Έτος 1: 100 νέες επιχορηγήσεις (ετήσια δαπάνη: €12 εκ.)

Έτος 2: 100 νέες επιχορηγήσεις + 100 από το Έτος 1 (ετήσια δαπάνη: €24 εκ.)

Έτος 3: 100 νέες επιχορηγήσεις + 200 από τα Έτη 1–2 (ετήσια δαπάνη: €36 εκ.)

Έτος 4: 100 νέες επιχορηγήσεις + 300 από τα Έτη 1–3 (ετήσια δαπάνη: €48 εκ.)

Έτος 5: 100 νέες επιχορηγήσεις + 400 από τα Έτη 1–4 (ετήσια δαπάνη: €60 εκ.)

Σύνολο: 15 blocks των 100 επιχορηγήσεων/block που θα καλύψουν 500 καταξιωμένους ερευνητές
 $100 \times €120.000 \times 15 = €180.000.000$ (διαμοιρασμένα σε διάστημα 5 ετών)

Στάδιο πλήρους εξέλιξης: Μετά την παρέλευση **5 ετών**, προβλέπεται συνέχιση του προγράμματος με σταθερή **ετήσια δαπάνη για 500 επιχορηγήσεις/έτος** (400 επιχορηγήσεις που συνεχίζουν από τα

προηγούμενα 4 έτη και συνδυασμός 100 νέων προτάσεων και προτάσεων για ανανέωση επιτυχών ερευνητικών έργων που επαναξιολογούνται) = **€60.000.000/έτος**

Καταξιωμένος ερευνητής, του οποίου η αίτηση για χρηματοδότηση εγκρίνεται, μπορεί να υποβάλει **νέα αίτηση** (σε **διαφορετικό επιστημονικό θέμα**) το νωρίτερο **3 χρόνια μετά την έναρξη** της χρηματοδότησης. Με την ολοκλήρωση του 5^{ου} έτους του χρηματοδοτημένου προγράμματος, μπορεί να υποβάλει **αίτηση για ανανέωση της χρηματοδότησης στο ίδιο επιστημονικό θέμα**, η οποία θα κριθεί μαζί με τις νέες αιτήσεις άλλων ερευνητών. Η έγκριση ταυτόχρονης χρηματοδότησης νέου ερευνητή και καταξιωμένου ερευνητή στο ίδιο πρόσωπο είναι αδύνατη.

3. Εξοπλισμός ερευνητικών μονάδων (Equipment)

Προτεινόμενο ποσό συνολικής επιχορήγησης: €10.000.000/έτος

Οι αιτήσεις αυτής της κατηγορίας θα είναι δύο ειδών:

- Εξοπλισμός εργαστηρίου
- Εξοπλισμός κοινών υποδομών (core facilities)

Με εξαίρεση τις αιτήσεις για εξοπλισμό ερευνητικών μονάδων, οι ερευνητές δεν θα χρειάζεται να υποβάλλουν λεπτομερές budget και δημόσιες προσφορές αλλά θα αιτιολογούν το προτεινόμενο κόστος αναφέροντας το είδος της δαπάνης (μισθοί/υποτροφίες, ερευνητικά αντιδραστήρια, κόστος συντήρησης εξοπλισμού, κόστος αναλύσεων σε core facilities, κόστος πειραματοζώων, συμμετοχές σε συνέδρια, κόστος δημοσιεύσεων). Οι προτεινόμενες δαπάνες θα αξιολογούνται σε σχέση με το προτεινόμενο ερευνητικό έργο.

4. Προμήθεια ΕΛΚΕ/Γραφείων Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης Έργων

Προβλέπεται, 15% της άμεσης δαπάνης να διατίθεται στους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας/Γραφεία Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης Έργων των πανεπιστημίων και των ερευνητικών ινστιτούτων.

5. Δαπάνη λειτουργίας της ανεξάρτητης αρχής

Προτείνεται κονδύλιο 15% επί της άμεσης χρηματοδότησης ως δαπάνη κόστους λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής. Στη δαπάνη λειτουργίας συμπεριλαμβάνεται το κόστος αποζημίωσης των αξιολογητών των αιτήσεων για χρηματοδότηση, όπως γίνεται σε όλες τις χώρες του εξωτερικού.

Σύνοψη

Στην πλήρη εξέλιξη του προγράμματος, ετήσια εθνική δαπάνη €88.000.000 για τις 3 κατηγορίες ερευνητικών χρηματοδοτήσεων (€18.000.000/έτος για νέους ερευνητές, €60.000.000/έτος για καταξιωμένους ερευνητές, €10.000.000/έτος για εξοπλισμό ερευνητικών μονάδων) εξασφαλίζει σταθερή χρηματοδότηση 800 ερευνητικών ομάδων από όλους τους επιστημονικούς τομείς (**300 ομάδων νέων ερευνητών και 500 ομάδων καταξιωμένων ερευνητών**). Αυτή η δημόσια επένδυση, εκτός από τη **μακροπρόθεσμη απόδοση παραγωγής προϊόντων ή εφαρμογών με εμπορική αξία**, θα δημιουργεί **βραχυπρόθεσμα έμμισθες θέσεις** για τουλάχιστον 1 διδακτορικό φοιτητή και 1 μεταδιδακτορικό ερευνητή στις ομάδες νέων ερευνητών (€60.000/έτος) και 2 διδακτορικούς φοιτητές και 2 μεταδιδακτορικούς ερευνητές στις ομάδες καταξιωμένων ερευνητών (€120.000/έτος), δηλαδή συνολικά περίπου **2.600 έμμισθες θέσεις νέων επιστημόνων ανά έτος**.

Επιπρόσθετα, **15% της άμεσης δαπάνης** των €88.000.000 (€13.200.000/έτος) θα διατίθεται στους **Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας/Γραφεία Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης Έργων** των πανεπιστημίων και των ερευνητικών ινστιτούτων. Τέλος, αντίστοιχο ποσοστό **15% του προϋπολογισμού** θα διατίθεται για **δαπάνες λειτουργίας της ανεξάρτητης αρχής** (€13.200.000/έτος), συμπεριλαμβανομένης της **αποζημίωσης αξιολογητών των προτάσεων** για ερευνητικές χρηματοδοτήσεις.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΑΠΑΝΗ	ΣΧΟΛΙΑ
Χρηματοδότηση νέων ερευνητών	€18.000.000/έτος	300 ερευνητικές ομάδες
Χρηματοδότηση καταξιωμένων ερευνητών	€60.000.000/έτος	500 ερευνητικές ομάδες
Εξοπλισμός ερευνητικών ομάδων	€10.000.000/έτος	
ΕΛΚΕ/Γραφεία Οικονομικής και Διοικητικής Υποστήριξης Έργων	€13.200.000/έτος	15% επί των άμεσων ερευνητικών χρηματοδοτήσεων
Λειτουργικό κόστος ανεξάρτητης αρχής	€13.200.000/έτος	~15% επί των άμεσων ερευνητικών χρηματοδοτήσεων
ΣΥΝΟΛΟ	€114.400.000	~0.05% ΑΕΠ (2024)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι υποβληθείσες ηλεκτρονικές αιτήσεις φτάνουν στο Γραφείο Επιστημονικών Αξιολογήσεων του Επιστημονικού Συμβουλίου και ανατίθενται -με βάση το ερευνητικό πεδίο- στο ανάλογο Τομεακό Συμβούλιο του Επιστημονικού Συμβουλίου.

Τα Τομεακά Συμβούλια δημιουργούν Ομάδες Αξιολόγησης αξιοποιώντας το διεθνές μητρώο αξιολογητών. Το μέγεθος των Ομάδων Αξιολόγησης προσδιορίζεται από τον αριθμό των αιτήσεων/προτάσεων για χρηματοδότηση. Η διαδικασία από την υποβολή της αίτησης ως την ανάθεση σε συγκεκριμένους αξιολογητές διαρκεί 8 εβδομάδες ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για τη δημιουργία των Ομάδων Αξιολόγησης και για τον έλεγχο σύγκρουσης συμφερόντων.

Κάθε αίτηση για χρηματοδότηση ανατίθεται σε 2 ή 3 αξιολογητές οι οποίοι είναι κυρίως ξένοι ή Έλληνες από το εξωτερικό εφόσον δεν υπάρχει ξένος αξιολογητής του αναγκαίου επιστημονικού αντικειμένου. Αποκλείονται Έλληνες ή ξένοι αξιολογητές που εργάζονται σε ελληνικά και κυπριακά πανεπιστήμια και ερευνητικά ινστιτούτα.

Κάθε αξιολογητής λαμβάνει έως 5 αιτήσεις. Προβλέπεται αποζημίωση του αξιολογητή για κάθε αίτηση που λαμβάνει προς αξιολόγηση. Το Τομεακό Συμβούλιο ορίζει τον Επιστημονικό Συντονιστή (chair) της Ομάδας Αξιολόγησης (study section/scientific review group) και έναν Διοικητικό Γραμματέα (scientific review officer). Το Τομεακό Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα δημιουργίας περισσότερων της μίας Ομάδας Αξιολόγησης αν ο συνολικός αριθμός αιτήσεων που ανατίθενται σε μια Ομάδα Αξιολόγησης υπερβαίνει τις 60.

Τηρείται αυστηρά η αρχή **αποκλεισμού αξιολογητών** με τα ακόλουθα **κριτήρια σύγκρουσης συμφερόντων** μεταξύ του αξιολογητή, του κυρίου ερευνητή της αίτησης και ερευνητών που συμπεριλαμβάνονται ως συνεργάτες στην υπό εξέταση πρόταση:

- Συνδημοσίευση την τελευταία 10ετία
- Συμμετοχή σε κοινή αίτηση χρηματοδότησης ανεξάρτητα από την επιτυχία ή μη έκβασή της
- Πρότερη σχέση εκπαιδευτού-εκπαιδευομένου
- Απασχόληση στο ίδιο ακαδημαϊκό ή ερευνητικό ίδρυμα με τον αιτούντα ή συνεργάτες που περιλαμβάνονται στην αίτηση για χρηματοδότηση
- Προφανής σύγκρουση συμφερόντων λόγω ανταγωνισμού σε πανομοιότυπο αντικείμενο
- Συγγενική σχέση πρώτου βαθμού

Οι αξιολογητές λαμβάνουν τις αιτήσεις χρηματοδότησης 6 εβδομάδες προ της συνεδρίασης της Ομάδας Αξιολόγησης και υπογράφουν ηλεκτρονικά βεβαίωση μη σύγκρουσης συμφερόντων με τους ερευνητές που αναφέρονται ως κύριοι ή συνεργαζόμενοι στην αίτηση. Η επικοινωνία μεταξύ αξιολογητών και αιτούντων απαγορεύεται αυστηρά. Σε αντίθετη περίπτωση η αίτηση αποβάλλεται από τη διαδικασία. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση ψευδούς δήλωσης του αξιολογητή περί σύγκρουσης συμφερόντων κατά την οποία ο αξιολογητής αφαιρείται οριστικά από το μητρώο αξιολογητών.

Οι αξιολογητές υποβάλλουν τη βαθμολογία της αίτησης (κλιμακα 1-10 με το 10 να αντιστοιχεί σε άριστη βαθμολογία) και την αναλυτική αξιολόγηση 5 ημέρες προ της συνεδρίασης της Ομάδας Αξιολόγησης. Ο Επιστημονικός Συντονιστής (chair) της Ομάδας Αξιολόγησης και ο Διοικητικός Γραμματέας (scientific review officer) καταρτίζουν τη σειρά αξιολόγησης των αιτήσεων με βάση τις βαθμολογίες των αξιολογητών.

Μία ημέρα προ της συνεδρίασης της Ομάδας Αξιολόγησης, ο επικεφαλής της Ομάδας Αξιολόγησης και ο Διοικητικός Γραμματέας ενημερώνουν εμπιστευτικά τα μέλη της Ομάδας Αξιολόγησης:

1. Για τις αιτήσεις που κατετάγησαν στο 40% των καλύτερων (χωρίς να αναφέρεται η ακριβής θέση τους)

2. Για τις αιτήσεις που είναι στο 60% των πιο αδύναμων αλλά είχαν μεγάλη απόκλιση μεταξύ των βαθμολογιών των 3 αξιολογητών.

Αυτό επιτρέπει την καλύτερη προετοιμασία των αξιολογητών για τη συζήτηση εντός της Ομάδας Αξιολόγησης.

Στη συνεδρίαση της Ομάδας Αξιολόγησης συζητούνται το 40% των αιτήσεων που έλαβαν την καλύτερη βαθμολογία. Εφόσον 2 εκ των τριών αξιολογητών θεωρούν ότι χρειάζεται να συζητηθεί κάποια αίτηση από αυτές που κατετάγησαν μεταξύ του 60% των πιο αδύναμων αιτήσεων αλλά έχουν μεγάλη απόκλιση βαθμών, μπορούν να ζητήσουν την κατ' εξαίρεση συζήτησή της.

Μετά την παρουσίαση μίας αίτησης, οι αξιολογητές ανακοινώνουν την τελική βαθμολογία και όλα τα μέλη της Ομάδας Αξιολόγησης καταθέτουν ηλεκτρονικά τη δική τους βαθμολογία. Ο τελικός βαθμός της αίτησης χρηματοδότησης προσδιορίζεται από τον μέσο όρο των επιμέρους βαθμολογιών όλων των αξιολογητών.

Εντός μιας εβδομάδας μετά την ολοκλήρωση της συνεδρίασης της Ομάδας Αξιολόγησης, οριστικοποιείται η αναφορά των 3 αξιολογητών που θα παραδοθεί στον αιτούντα ερευνητή. Η συνολική βαθμολογία και οι επιμέρους βαθμολογίες των αξιολογητών δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης των αιτήσεων στην Ομάδα Αξιολόγησης.

Δεν υπάρχει δυνατότητα ένστασης κατά της απόφασης της Ομάδας Αξιολόγησης.

Η τελική απόφαση για την έγκριση της χρηματοδότησης λαμβάνεται από Συμβούλιο το οποίο απαρτίζεται από:

- Το Επιστημονικό Συμβούλιο (6 μέλη επικεφαλής των Τομεακών Συμβουλίων)
- Τον επικεφαλής της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή άλλο μέλος οριζόμενο από τη Σ.Ε.
- Τον πρόεδρο του Εκτελεστικού Συμβουλίου
- Ένα ακόμα μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου που ορίζεται από όλα τα μέλη του

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΜΕΝΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι ερευνητές των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση προτάσεων υποχρεούνται να υποβάλλουν έκθεση προόδου 2 χρόνια και 4 χρόνια μετά τη χρηματοδότηση και τελική έκθεση πεπραγμένων κατά την ολοκλήρωση του 5ετούς προγράμματος χρηματοδότησης.

Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν:

- Συνοπτική περιγραφή της προόδου της έρευνας
- Προϊόντα της έρευνας (δημοσιεύσεις, παρουσιάσεις σε επιστημονικά συνέδρια, πατέντες)
- Συνοπτική έκθεση εξόδων που καλύφθηκαν από τη χρηματοδοτημένη πρόταση (την έκθεση καταρτίζει το πανεπιστήμιο ή το ερευνητικό ινστιτούτο)
- Στόχοι πεπραγμένων ως την επόμενη αξιολόγηση

Η έκθεση προόδου αξιολογείται και βαθμολογείται (1-10) από διοικητικό προσωπικό ως προς τη συνέπεια των εξόδων σε σχέση με τα προβλεπόμενα κατά την υποβολή της πρότασης (Διαχειριστική Αξιολόγηση). Επιτρέπεται απόκλιση ως 25% για αλλαγή σκοπού στη χρήση κονδυλίων σε σχέση με την πρόβλεψη στην αρχική πρόταση χρηματοδότησης.

Οι 3 αξιολογητές της αρχικής πρότασης χρηματοδότησης (Ομάδα Αξιολόγησης) αξιολογούν και βαθμολογούν (1-10) την πρόοδο της έρευνας και τα προϊόντα της (Επιστημονική Αξιολόγηση).

Σε κάθε στάδιο, η έκθεση προόδου και η τελική έκθεση πεπραγμένων λαμβάνουν βαθμολογία (1-10) που υπολογίζεται ως εξής:

Βαθμολογία έκθεσης προόδου = (Επιστημονική Αξιολόγηση x 0,7) + (Διαχειριστική Αξιολόγηση x 0,3)

Η **συνολική βαθμολογία** στα 2 ενδιάμεσα στάδια προόδου (**2 και 4 χρόνια**) και η βαθμολογία της τελικής έκθεσης πεπραγμένων (**5 χρόνια**) συνυπολογίζονται ως εξής για την τελική βαθμολόγηση του ερευνητικού έργου:

$$\begin{array}{l} \text{(Βαθμολογία 2ου έτους x 0,1)} \\ + \text{ (Βαθμολογία 4ου έτους x 0,2)} \\ + \text{ (Βαθμολογία 5ου έτους x 0,7)} \end{array}$$

Τελική Βαθμολογία

Η Τελική Βαθμολογία λαμβάνεται υπ' όψιν για τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ανανέωσης του ερευνητικού έργου. Δυνατότητα επανυποβολής για ανανέωση έχουν τα ερευνητικά έργα που λαμβάνουν Τελική Βαθμολογία από 7 και άνω.